

Justyna Sekuła
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
se.justyna.kula@gmail.com

MAŁOPOLSKA CHMURA EDUKACYJNA JAKO (NIE)OPTYMALNA FORMA DOSKONALENIA ZAWODOWEGO TŁUMACZY PRZYSIĘGLYCH W MAŁOPOLSCE

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/RP.2019.022>

Zarys treści: W pierwszej części artykułu podjęto tematykę dotyczącą ustawowego obowiązku doskonalenia kwalifikacji zawodowych przez tłumaczy przysięgłych (TP) oraz form realizacji tego obowiązku. Następnie przedstawiono zestawienie dostępnych form doskonalenia zawodowego dla TP z terenu Małopolski oraz wyszczególniono wady i zalety każdej z nich. W dalszej części artykułu dokonano krótkiej charakterystyki projektu „Małopolska Chmura Edukacyjna – nowy model nauczania” (MChE) i podjęto rozważania dotyczące możliwości zorganizowania formy doskonalenia zawodowego dla TP na bazie zajęć online prowadzonych w ramach MChE. Ponadto w tej części przedstawiono autorską koncepcję kursu semestralnego dla TP z Małopolski, doskonalącego kompetencje w zakresie sporządzania tłumaczeń poświadczonych. W końcowej części artykułu przedstawiono wady i zalety zaproponowanej formy doskonalenia z uwzględnieniem już omówionych ofert doskonalenia zawodowego dla TP z województwa małopolskiego.

Słowa kluczowe: tłumacz przysięgły, doskonalenie zawodowe, Małopolska, kurs, Małopolska Chmura Edukacyjna, technologie informacyjne w edukacji

---

Wstęp

Wdobie globalizacji zmiana kraju zamieszkania czy też rozpoczęcie działalności zawodowej na terenie innego kraju nie stanowią większego problemu. Prywatne i zawodowe decyzje obywateli w tym zakresie pociągają za

sobą szereg kwestii formalnych wymagających uregulowania prawnego w nowym, a niekiedy i starym miejscu zamieszkania. W takich sytuacjach nieoczone wydają się usługi świadczone przez tłumaczy przysięgłych (TP), pełniących funkcję pośredników językowych. Uwzględniając sposób zdobycia przez tłumacza przysięgłego uprawnień do wykonywania zawodu w Polsce, można stwierdzić, że jest on osobą odpowiednio przygotowaną merytorycznie do wykonywania swoich obowiązków, potrafiącą zapewnić wysoki poziom komunikacji pomiędzy przeciętnym obywatelem a przedstawicielami instytucji państwowych innego kraju w zakresie języka, dla którego uzyskał uprawnienia tłumacza przysięgłego. Przygotowanie się do egzaminu na TP i ukończenie go z wynikiem pozytywnym nie kończy jednak etapu doskonalenia posiadanych kompetencji. Tłumacz przysięgły jest obowiązany do ich doskonalenia na mocy ustawy o zawodzie TP¹. Interesującą kwestią w powyższym kontekście jest więc dostępność ofert doskonalenia zawodowego dla tłumaczy przysięgłych – zwłaszcza tych z terenu Małopolski – zalety oraz wady poszczególnych z nich.

1. Obowiązek doskonalenia kwalifikacji zawodowych przez TP w Polsce i sposoby jego realizacji

Wykonywanie zawodu TP w Polsce reguluje ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego (w skrócie UZTP). Zgodnie z brzmieniem art. 14 ust. 1 pkt 3 niniejszej ustawy TP jest obowiązany m.in. do doskonalenia posiadanych kwalifikacji zawodowych. Obecne brzmienie artykułu otwiera jego stosunkowo szerokie pole interpretacyjne, gdyż ustawodawca nie doprecyzowuje formy realizacji doskonalenia zawodowego oraz, jak zauważa Kubacki (2012: 287), nie wprowadza mechanizmów, które pozwalałyby egzekwować ten obowiązek. Kwestię nieostrości niniejszego przepisu podnosi także Dostatni w komentarzu do ustawy:

Sporo kontrowersji, szczególnie w fazie uzgodnień międzyresortowych, wzbudził ze strony purystów prawnych przepis art. 14 pkt 3 ustawy nakładający na tłumacza przysięgłego obowiązek doskonalenia zawodowego. Podnoszono, iż nie jest możliwe egzekwowanie tego przepisu, ze względu na jego nieość (Dostatni 2005: 93).

---

¹ Dz.U. z 2004 r., Nr 273, poz. 2702, art. 14 ust. 1 pkt 3.

W opinii Cieślaka i in. (2014: 48) jako formę doskonalenia zawodowego rozumieć można jakąkolwiek zorganizowaną formę kształcenia, np. studia, szkolenia czy kursy, lub też pewien rodzaj samokształcenia się przez TP. Zdaniem badaczy do form doskonalenia zawodowego (samokształcenia się) należałoby więc wliczyć także wysoką aktywność zawodową TP, gdyż jest ona najbardziej efektywnym sposobem podnoszenia posiadanych kwalifikacji zawodowych. Tym sposobem obowiązek nałożony na TP przez ustawodawcę w art. 14 ust. 1 pkt 3 UZTP wypełniają także tłumacze wykonujący wiele tłumaczeń poświęconych o różnicowanej tematyce.

Co więcej, zdaniem autorów obowiązek doskonalenia posiadanych przez TP kwalifikacji zawodowych nie oznacza kształcenia jedynie kompetencji w zakresie danego języka obcego, dla którego tłumacz został ustanowiony, czy też doskonalenia posiadanej umiejętności tłumaczenia. W opinii Cieślaka i in. z omawianego zapisu ustawy wynika ponadto, że TP ma obowiązek śledzenia aktualnych przepisów oraz zasad dotyczących wykonywania zawodu TP, a także innych zagadnień prawnych, które mogą być przydatne w praktyce zawodowej. Zdaniem badaczy jedynie tłumacz, który nie wykonuje żadnych tłumaczeń lub wykonuje ich bardzo mało, a przy tym nie uczestniczy w żadnych formach doskonalenia zawodowego, nie wykonuje obowiązku nałożonego na niego przez ww. przepis ustawy.

Dostatni (2005: 94-95) podkreśla, że obowiązek doskonalenia przez TP posiadanych kwalifikacji zawodowych jest bardzo istotny, nawet gdy założymy, że może on być normą, która pozbawiona jest sankcji prawnych. Jego zdaniem zawód TP mieści się w grupie zawodów wymagających stałego doskonalenia, podobnie jak zawody medyczne czy też prawnicze. Tak jak prawo czy metody leczenia podlegają nieustannym zmianom, tak i język zmienia się na przestrzeni lat. W opinii Dostatniego przepis ten powinien mobilizować środowiska TP do organizowania różnych form samodoskonalenia, czy to w postaci konferencji, warsztatów i specjalistycznych kursów, czy upowszechniania prasy oraz literatury specjalistycznej².

Zdaniem Kubackiego (2012: 288-299) tłumacze tekstów prawnych zobligowani są do samodzielnego zgłębiania tajników zawodu tłumacza tekstów prawnych, a pomoc w tym zakresie oferują im właśnie organizacje zrzeszające tłumaczy poprzez organizację szkoleń, konferencji, warsztatów i seminariów. Badacz podkreśla ponadto fakt, że w Polsce główną rolę w prowadzeniu

---

² W rzeczywistości mobilizacja taka istnieje, co można stwierdzić, śledząc oferty szkoleń, kursów, webinarów dla TP udostępniane na stronach internetowych towarzystw zrzeszających TP w Polsce, także za pośrednictwem ich profili na portalach społecznościowych.

doskonalenia zawodowego dla TP odgrywają trzy ogólnopolskie towarzystwa zrzeszające TP, mianowicie TEPIS³ (Towarzystwo Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych), STP⁴ (Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich) oraz BST⁵ (Bałtyckie Stowarzyszenie Tłumaczy). Autor nadmienia, że do szkoleń oferowanych przez ww. towarzystwa należą przede wszystkim seminaria, warsztaty i repetytoria terminologiczne, które dotyczą zróżnicowanych gałęzi wiedzy, lecz najczęściej są to szkolenia z zakresu ekonomii i prawa. Kubacki (2012: 291) zauważa, że TP mają coraz większe możliwości samokształcenia się dzięki dostępności licznych publikacji takich wydawnictw specjalistycznych jak m.in. C.H. Beck, Wolters Kluwer czy Translegis, których publikacje poświęcone są teorii i praktyce wykonywania tłumaczeń poświadczonych. Do istotnych publikacji wśród tych wspierających doskonalenie zawodowe TP zaliczyć należy również Biuletyn⁶ TEPIS-u oraz Biuletyn⁷ Lubelskiego Stowarzyszenia Tłumaczy (LST).

2. Oferty doskonalenia zawodowego dla TP z Małopolski – ich wady i zalety

Lista TP ustanowionych w zakresie różnych języków, zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego liczy 1022 nazwiska, z czego tłumaczy ustanowionych w zakresie języka niemieckiego jest 321⁸. W poniższej tabeli przedstawiono oferty doskonalenia zawodowego dostępne dla TP na terenie całej Polski oraz wyszczególniono wady i zalety poszczególnych ofert po uwzględnieniu miejsca zamieszkania TP – obszar Małopolski.

---

³ <http://tepis.org.pl/> (dostęp: 17.04.2019).

⁴ <http://www.stp.org.pl/> (dostęp: 17.04.2019).

⁵ <http://bst.org.pl/> (dostęp: 17.04.2019).

⁶ <http://tepis.org.pl/category/biuletyny-tepis/> (dostęp: 17.04.2019). Dostępny bezpłatnie dla członków Towarzystwa.

⁷ <http://www.lst-lublin.org.pl/index.php/310-nowy-numer-biuletynu-lst> (dostęp: 30.04.2019). Dostępny bezpłatnie w wersji online dla wszystkich zainteresowanych.

⁸ <https://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/tlumacze-przysiegli/lista-tlumaczy-przysieglych/search,4.html?Reg=6&Language=2> (dostęp: 23.04.2019). Opublikowane informacje nie obejmują danych osób zawieszonych w wykonywaniu czynności TP.

Tabela 1. Oferty doskonalenia zawodowego dla TP z uwzględnieniem ich wad i zalet oraz obszaru zamieszkania TP (Małopolska)

Forma doskonalenia zawodowego	Zalety*	Wady
<p>Studia podplomowe</p> <ul style="list-style-type: none"> - szerszy zakres tematyczny treści omawianych w czasie studiów ze względu na czas ich trwania (bloki teoretyczne i praktyczne, poszerzanie wiedzy dziedzinowej) i kształcenie kompetencji tłumaczeniowej, a także wprowadzenie do korzystania z narzędzi pomocnych w pracy tłumacza); - zajęcia są prowadzone zazwyczaj przez praktykujących TP, często zajmujących się równoległe prowadzeniem badań naukowych nad przekładem (np. nauczyciele akademicy z większym doświadczeniem dydaktycznym, co w założeniu skutkuje bardziej efektywnym przekazywaniem nauczanych treści ze względu na lepszy dobór odpowiednich metod i środków dydaktycznych); - bezpośredni kontakt z prowadzącymi w czasie wszystkich zajęć, możliwość bieżącego rozwiązywania wątpliwości translacyjnych i zadawania pytań dotyczących wiedzy przedmiotowej; - możliwość pracy z innymi osobami w grupach tłumaczeniowych, wymiany doświadczeń; - możliwość wniesienia opłaty za studia w ratach semestralnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - oferty studiów podplomowych skierowane są raczej do kandydatów na TP niż do już czynnych zawodowo TP**; - wysokie opłaty za studia (od 4800 do 6000 zł); - spory nakład czasu związany z koniecznością dojazdu do ośrodków prowadzących studia; - czas trwania studiów (2 semestry); - roczny koszt dojazdów i noclegów***, który zwiększa wysokość nakładów finansowych związanych ze studowaniem; - konieczność odbycia rozmowy kwalifikacyjnej (czynnik stresogenny); - nabór prowadzony jest do kilku grup językowych (wymagana odpowiednia liczba kandydatów); - w zindywidualizowanych przypadkach mniejsza śmiałość uczestników do zadawania pytań (związana z obawą przed publicznym okazaniem swojej niewiedzy). 	

* Niektóre z punktów wymienionych w tabeli 1 zaliczyć można zarówno do wad, jak i zalet danej formy doskonalenia.

** Przykłady stanowić mogą studia podplomowe dla kandydatów na tłumaczy przysięgłych organizowane przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu: http://spktp-uam.home.amu.edu.pl/index.php?info=o_studiach (dostęp: 24.04.2019) czy studia podplomowe organizowane przez Wyższą Szkołę Europejską im. Józefa Tischnera w Krakowie: <http://www.podyplomowe.wse.krakow.pl/tlumaczenie-przysiegle-i-specjalistyczne> (dostęp: 30.04.2019). Od roku akademickiego 2018/2019 także Katedra UNESCO do Badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową ma w swojej ofercie studia podplomowe dla tłumaczy - tłumaczenia uwerzitelnione i środowiskowe: <http://www.przeklad.fig.uj.edu.pl/dydaktyka/studia-podyplomowe-dla-tlumaczy-tlumaczenia-uwerzitelnione-i-srodowiskowe> (dostęp: 24.04.2019). W programie studiów można odnaleźć przedmioty przydatne dla kandydatów na TP, jak np. wprowadzenie do tłumaczenia uwerzitelniowego, ale też takie, które mogą poszerzyć początkującego TP. Widoczny jest wyraźny wzrost zainteresowania tą formą doskonalenia dla kandydatów na TP w porównaniu do wcześniej przeprowadzonych badań (Sekula 2016: 107).

*** Według informacji zamieszczonych na stronie internetowej Katedry UNESCO zajęcia w ramach studiów odbywają się w trybie weekendowym, przeciętnie co dwa tygodnie.

Tabela 1. cd.

Forma doskonalenia zawodowego	Zalety	Wady
<p>Warsztaty, szkolenia i kursy <i>face to face</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - są to kursy wysoce specjalistyczne*, w większości skierowane do już czynnych zawodowców TP; - różnicowany czas trwania, np. jednodniowe, dwudniowe. Niezbyt duży nakład czasowy przeznaczony na szkolenie; - poświęcone są konkretnej tematyce, np. tłumaczenie wyroków sądowych w postępowaniu cywilnym. Możliwość wyboru różnicowanych tematycznie form doskonalenia i poszerzenia wiedzy z konkretnego zakresu tematycznego, bez konieczności uczęszczania na wszystkie przedmioty w ramach danej formy doskonalenia; - prowadzone są przez ekspertów dziedzinowych w różnych dziedzinach lub czynnych TP; - bezpośredni kontakt z prowadzącymi w czasie trwania kursu czy szkolenia, możliwość bieżącego rozwiązywania wątpliwości translacyjnych i zadawania pytań dotyczących wiedzy przedmiotowej; - możliwość pracy z innymi osobami w grupach tłumaczeniowych, wymiany doświadczeń; - koszt szkoleń (przykładowo koszt jednodniowych szkoleń organizowanych w Warszawie przez TEPIŚ wynosi od 270 do 350 zł). 	<ul style="list-style-type: none"> - spory nakład czasu związany z dojazdem do miejsca odbywania się kursu czy szkolenia oraz związane z nim nakłady finansowe; - w zindywidualizowanych przypadkach mniejsza śmiałość uczestników do zadawania pytań (związana z obawą przed publicznym okazaniem swojej niewiedzy); - czasami nie do końca zoptimalizowana czasowo struktura szkolenia. Prezentowanie w większym wymiarze czasowym treści poszerzających wiedzę dziedzinową w stosunku do wykonywania praktycznych zadań tłumaczeniowych umożliwiających jej wykorzystanie. Brak optymalizacji zakresu czasowego poświęcanego na teorię i praktykę w ciągu przykładowych 8 h szkolenia skutkuje koniecznością zorganizowania kontynuacji szkolenia o danej tematyce.

* Według badania ankietowego przeprowadzonego wśród TP w 2016 r. (Sekula 2016: 107) takie kursy wydają się spełniać oczekiwania praktykujących TP. Udział w formie doskonalenia zawodowego TP uzależnili od stopnia specjalistyczności danej formy doskonalenia i kompetencji prowadzącego.

Tabela 1. cd.

Forma doskonalenia zawodowego	Zalety	Wady
<p>Publikacje specjalistyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szeroki zakres tematyczny publikacji specjalistycznych; - stanowi wiarygodne źródła wiedzy; - sporządzane są przez ekspertów dziedzinowych, teoretyków i praktyków przekładu; - są źródłem wiedzy łączącym przekazanie wiedzy dziedzinowej z wiedzą tłumaczeniową*; - zawierają terminologię i frazeologię specjalistyczną w języku wyjściowym i docelowym, są źródłem propozycji poprawnych rozwiązań translacyjnych; - czytelnik może sięgnąć do nich w każdej chwili; - wiele pozycji jest publikowanych w otwartym dostępie; - możliwość wyboru interesującej nas tematycznie publikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki koszt zakupu publikacji specjalistycznych; - brak możliwości dopytania przykładowo o niektóre pozycje zaprezentowanych rozwiązań translacyjnych czy też o kwestie merytoryczne interesujące nas w szerszym zakresie; - nie wszystkie publikacje specjalistyczne są dostępne dla TP niezrzeszonych towarzystwach zrzeszających TP czy też osób postronnych; - publikacje skierowane są do zróżnicowanego grona odbiorców (TP, tłumaczy, studentów, osób zainteresowanych konkretną tematyką). Konieczność porównania publikacji dostępnych na rynku wydawniczym i wyboru adekwatnej dla własnego rozwoju intelektualnego, z czym związany jest pewien nakład czasowy.

* Przykład stanowić może publikacja Jak sporządzać tłumaczenia poświadczone dokumentów? autorstwa Dahlmannsa i Kubackiego (2014).

Tabela 1. cd.

Forma doskonalenia zawodowego	Zalety	Wady
<p>Kursy online (webinaria)</p> <ul style="list-style-type: none"> - różnorodny i ciekawy zakres tematyczny webinarów, np. „tłumacz na Policji”; - webinaria krótko- i długoterminowe. Zainteresowany może samodzielnie zdecydować, w której formie webinarium chce wziąć udział, uwzględniając przy tym swoje możliwości czasowe i interesującą go tematykę; - zoptymalizowany koszt webinarów krótkoterminowych (od 200 do 350 zł); - są prowadzone przez ekspertów dziedzinowych oraz praktykujących TP; - brak kosztów dojazdu do miejsca szkolenia i ewentualnych kosztów zakwaterowania; - można wziąć w nich udział w miejscu zamieszkania, wystarczy laptop z dostępem do Internetu; - większa śmiałość uczestników do zadawania pytań (brak obawy przed publicznym okazaniem swojej niewiedzy). Pytania podczas webinarium zadawane są w formie pisemnej z wykorzystaniem czatu. Prowadzący odpowiada na nie w czasie rzeczywistym; - zoptymalizowana forma webinarów długoterminowych. Przykładowy webinar* długoterminowy składa się z wykładów, pracy z glosariuszami i materiałami zawartymi w kursie, a zwięzłony jest wykonaniem zadania tłumaczeniowego sprawdzonego przez prowadzącego; - możliwość ewaluacji nabytych umiejętności poprzez wykonanie zadania tłumaczeniowego. Uczestnik otrzymuje zadanie sprawdzone przez prowadzącego i opatrzone jego komentarzem; - wykłady i webinaria są nagrywane, można je odtworzyć w czasie asynchronicznym dowolną ilość razy. 	<ul style="list-style-type: none"> - stosunkowo wysokie koszty wzięcia udziału w webinarze długoterminowym**; - konieczność zmobilizowania się do systematycznej i terminowej pracy związanej np. z obejrzeniem wykładów czy zapoznaniem się z glosariuszami zawierającymi terminologię i frazeologię specjalistyczną w celu pełniejszego udziału w interaktywnym webinarium; - brak bezpośredniego kontaktu z innymi uczestnikami webinarium, możliwości wykonywania zadań tłumaczeniowych w zespołach tłumaczeniowych, wymiany doświadczeń; - w przypadku wymienionego webinarium długoterminowego interaktywne webinarium odbywa się raz w tygodniu jedynie przez 60 minut. Brak możliwości konsultowania rozwiązań translacyjnych i zadawania pytań z zakresu wiedzy dziedzinowej w czasie rzeczywistym, podczas wykonywania zadań tłumaczeniowych; - możliwość zadawania pytań podczas webinarium jedynie w formie czatu; - ryzyko wystąpienia problemów technicznych po stronie organizatora lub uczestników. 	

* Przykładowo udział w webinarze „Internetowy roczny kurs prawa i tłumaczeń prawniczych, edycja 2019”, trwającym od 18 lutego do 15 grudnia 2019 r. kosztuje 2800 zł (<https://textem.com.pl/produkt/internetowy-roczny-kurs-prawa-i-tlumaczen-prawniczych-edycja-2019-de/>) (dostęp: 26.04.2019).

** <https://textem.com.pl/produkt/internetowy-roczny-kurs-prawa-i-tlumaczen-prawniczych-edycja-2019-de/> (dostęp: 26.04.2019).

3. Projekt MChE

Projekt MChE jest realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (RPO WM) na lata 2014–2020 i współpracy pomiędzy województwem małopolskim, organami prowadzącymi szkoły ponadgimnazjalne oraz uczelniami wyższymi z Małopolski. Partnerami projektu są także Stowarzyszenie Miasta w Internecie i Fundacja Centrum Kopernika. MChE jest skierowana do uczniów w Małopolsce, którym w innowacyjny sposób, za pomocą technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, przekazywana jest wiedza ogólna i specjalistyczna oraz osiągnięcia naukowe wiodących uczelni wyższych z Małopolski, takich jak: Akademia Górniczo-Hutnicza, Politechnika Krakowska, Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Pedagogiczny, Uniwersytet Rolniczy czy Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie⁹. Każda z jednostek organizuje zajęcia online w ramach poszczególnych obszarów tematycznych. Przykładowo Uniwersytet Pedagogiczny oferuje zajęcia online z języka angielskiego ogólnego i zawodowego, języka francuskiego, języka niemieckiego, zajęcia w obszarze filologii i obszarze mechaniczno-mechatronicznym. Uczniowie techników i liceów mają więc możliwość uczestniczenia w zróżnicowanych tematycznie zajęciach online prowadzonych przez pracowników naukowych uczelni wyższych przy ścisłej współpracy z nauczycielami ze szkół biorących udział w projekcie. Zajęcia odbywają się z wykorzystaniem nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, które umożliwiają nie tylko wytwarzanie i przetwarzanie materiałów dydaktycznych, lecz także prowadzenie zdalnej współpracy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia z nauczycielami ze szkół. Obecnie cały czas trwają prace nad zbudowaniem pilotażowego modułu MChE z uwagi na wysoki stopień innowacyjności projektu i brak innych projektów tego typu, które sprawdziły się już w polskich warunkach edukacyjnych¹⁰.

---

⁹ Ponadto udział w projekcie biorą podmioty spoza sektora finansów publicznych (Fundacja Centrum Kopernika oraz Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej).

¹⁰ Opracowano na podstawie informacji zawartych na stronie internetowej projektu: <https://e-chmura.malopolska.pl/index.php/o-projekcie> (dostęp: 27.04.2019).

4. Kurs doskonalący dla TP z Małopolski na bazie koncepcji zajęć online prowadzonych w ramach MChE

Tabela 2. przedstawia autorską koncepcję semestralnego kursu¹¹ dla TP z Małopolski mającego na celu doskonalenie kwalifikacji zawodowych w zakresie sporządzania tłumaczeń poświadczonych¹², który został opracowany na podstawie doświadczeń autorki zaczerpniętych z udziału w projekcie MChE od 2017 roku, tj. od etapu tworzenia autorskich scenariuszy zajęć online, po prowadzenie takich zajęć zarówno dla klas ogólnych, jak i kół naukowych.

Tabela 2. Autorska koncepcja semestralnego kursu dla TP z Małopolski doskonalącego kompetencje w zakresie sporządzania tłumaczeń poświadczonych na bazie zajęć online prowadzonych w ramach MChE

1. Nazwa kursu:	Kurs dla TP z Małopolski doskonalący kwalifikacje zawodowe w zakresie sporządzania tłumaczeń poświadczonych.
2. Czas trwania:	1 semestr. Zajęcia w trybie co dwa tygodnie, w ten sam dzień i o stałych godzinach, 17:00–20.00.
3. Grupa docelowa:	TP z Małopolski ustanowieni w zakresie danego języka.
4. Rozplanowanie bloków tematycznych:	Dokonanie szczegółowego rozplanowania czasowego treści omawianych podczas poszczególnych bloków kursu i stworzenie jego harmonogramu semestralnego z uwzględnieniem: <ul style="list-style-type: none"> - różnorodności tematycznej i dostępności czasowej prowadzących (ekspertów w konkretnych dziedzinach oraz TP z co najmniej kilkuletnim doświadczeniem zawodowym); - zapotrzebowania czasowego na ekspertów dziedzinowych i TP w celu przerobienia poszczególnych treści; - zoptymalizowania czasu (w trakcie poszczególnych bloków) poświęcanego na poszerzanie wiedzy dziedzinowej oraz praktyczne ćwiczenia tłumaczeniowe.
5. Prowadzący:	TP z co najmniej kilkuletnią praktyką zawodową (mile widziane doświadczenie akademickie) oraz eksperci dziedzinowi (absolwenci studiów wyższych posiadający kilkuletnią praktykę zawodową, wykładowcy akademicy).

¹¹ W zależności od zainteresowania taką formą doskonalenia opcjonalnie możliwe jest stworzenie kursu krótkoterminowego bazującego w dużym stopniu na analogicznej koncepcji zajęć z nieznacznymi modyfikacjami.

¹² Poniższa koncepcja kursu przemyślana jest dla doskonalenia kompetencji TP w zakresie sporządzania tłumaczeń poświadczonych, tzn. tłumaczeń w formie pisemnej. Kurs doskonalący kompetencje w zakresie wykonywania tłumaczeń ustnych wymagałby stworzenia odrębnej koncepcji zajęć.

Tabela 2. cd.

6. Tematyka bloków zajęciowych i ich przebieg:	<p>Uzależniona od współpracy nawiązanej z ekspertami dziedzinowymi. Przykładowo: dokumenty z zakresu finansów i księgowości, dokumentacja medyczna, wyroki sądowe w postępowaniach cywilnym i karnym.</p> <p>Codwutygodniowe bloki poświęcane na pracę nad gatunkami tekstów z różnych dziedzin specjalistycznych, z którymi TP stykają się często w swojej praktyce zawodowej.</p> <p>Zajęcia rozpoczynające się od omówienia konkretnych gatunków tekstów z rozszerzeniem wiedzy dziedzinowej z zakresu ich tematyki przez ekspertów dziedzinowych (1 h).</p> <p>Następnie tłumaczenie omówionych gatunków tekstów pod nadzorem TP, z uwzględnieniem przede wszystkim ich specyfiki językowej oraz strategii przekładowych (2 h).</p>
7. Wymagania organizacyjne, w tym: 1) techniczne; 2) kadrowe; 3) lokalowe; 4) związane z finansowaniem formy doskonalenia.	<p>1) Stworzenie zaplecza informatycznego - platformy, na której gromadzone będą materiały związane z kursem*.</p> <p>Zakup sprzętu dla jednostki organizującej kurs w Krakowie oraz dla jednostek lokalnych w mniejszych miejscowościach, z którymi będzie odbywać się łączenie (alternatywnie nawiązanie współpracy z jednostkami już posiadającymi sale ze sprzętem do zajęć online**).</p> <p>Zapewnienie obsługi informatycznej sprzętu do zajęć online.</p> <p>2) Nawiązanie współpracy z ekspertami dziedzinowymi i TP.</p> <p>Posiadanie przez prowadzących bardzo dobrych umiejętności w zakresie korzystania z technologii informacyjnych.</p> <p>Stworzenie korzystnej oferty wynagrodzeń dla prowadzących kurs oraz pracowników obsługi informatycznej.</p> <p>3) Wynajęcie sali w Krakowie oraz sal w miejscowościach na terenie Małopolski, w których odbywać się będzie łączenie (alternatywnie współpraca z jednostkami w zakresie wykorzystania sal już istniejących).</p> <p>4) Zgłoszenie kursu jako projekt naukowy, poszukiwanie źródeł dofinansowania np. w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych Województwa Małopolskiego.</p>
8. Koszt wzięcia udziału w formie doskonalenia:	<p>Uzależniony od uzyskanych źródeł dofinansowania kursu (z uwzględnieniem nakładów finansowych na ewentualny zakup sprzętu czy wynajem sal zajęciowych, spełnienia oczekiwań prowadzących i obsługi informatycznej dotyczących optymalnej wysokości wynagrodzeń).</p>

* Poszczególne punkty stanowią komentarze do wymienionych wymagań organizacyjnych.

** Osobną salą ze sprzętem do zajęć online posiada przykładowo dom studencki „Za Kolumnami” Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie.

Źródło: opracowanie własne.

5. Wady i zalety kursu doskonalącego dla TP z Małopolski prowadzonego w formie zajęć online

Po przeanalizowaniu wad i zalet poszczególnych form doskonalenia zawodowego dostępnych dla TP z uwzględnieniem ich miejsca zamieszkania - Małopolski - i przybliżeniu autorskiej koncepcji semestralnego kursu doskonalącego dla TP zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego w zakresie sporządzania tłumaczeń poświadczonych (stworzonej na bazie zajęć online prowadzonych w ramach MChE) można wyszczególnić następujące zalety takiej formy doskonalenia:

- organizacja kursu jedynie dla ustanowionych TP¹³;
- wysoka specjalistyczność kursu przejawiająca się w doborze treści (teksty specjalistyczne o zróżnicowanej tematyce), prowadzeniu go przez ekspertów dziedzinowych w różnych dziedzinach oraz TP z co najmniej kilkuletnim doświadczeniem zawodowym;
- maksymalne zoptymalizowanie zakresu godzinowego przeznaczanego na poszerzanie wiedzy dziedzinowej i praktyczne ćwiczenia tłumaczeniowe poprzez dokonanie szczegółowego rozplanowania treści poszczególnych bloków tematycznych i stworzenie semestralnego harmonogramu kursu;
- praca nad zróżnicowanymi rodzajami tekstów specjalistycznych od strony teoretycznej i praktycznej. Możliwość połączenia postulowanej przez badaczy współpracy ekspertów dziedzinowych z językoznawcami i tłumaczami poprzez podział bloków tematycznych (1 h zajęć z ekspertem dziedzinowym, 2 h zajęć - tłumaczenie tekstów pod nadzorem TP);
- możliwość konsultowania się z prowadzącymi i zadawania pytań podczas całych zajęć online - omawiania treści teoretycznych oraz wykonywania zadań tłumaczeniowych (3 h). Uczestnicy i prowadzący widzą oraz słyszą się¹⁴ wzajemnie (pytania zadawane są ustnie, nie za pomocą czatu). Dodatkowo prowadzący ma do dyspozycji tablicę interaktywną, której zrzut ekranu widzą uczestnicy. Mając do dyspozy-

---

¹³ Ponadto zaplecze lokalowe, techniczne i kadrowe może zostać wykorzystane do stworzenia kursu dla kandydatów na TP lub studiów podyplomowych dla kandydatów TP.

¹⁴ Prowadzący mówi do kamery, widząc uczestników na obrazach wyświetlanych w telewizorze. W zależności od tego, która grupa zabiera głos, ten obraz automatycznie się powiększa, co zapewnia dobrą widoczność grupy. Istnieje możliwość wyciszenia mikrofonu przez uczestników i prowadzącego, jeśli przykładowo przez kilka minut wykonują oni zadanie tłumaczeniowe.

cji laptopa, prowadzący może ponadto udostępniać edytowalne pliki w czasie rzeczywistym¹⁵, widzi dokumenty, na których pracują uczestnicy kursu wraz ze zmianami wyświetlającymi się w czasie synchronicznym, dzięki czemu może je na bieżąco komentować i omawiać, a wszystkie naniesione przez niego zmiany widoczne są od razu dla uczestników;

- możliwość nagrywania kursu i odtwarzania go przez uczestników (w tym nieobecnych) w dowolnym czasie, dowolną ilość razy;
- możliwość pracy w grupach tłumaczeniowych, integracja środowiska lokalnego, wymiana doświadczeń;
- łączenie się z prowadzącym w salach lokalnych szkół, domów kultury, OSP, które wyposażone są w odpowiedni sprzęt. TP mogą w ten sposób dojeżdżać do miejscowości mniej oddalonych od ich miejsc zamieszkania i tam się szkolić. Dzięki temu nakład czasu i środków finansowych przeznaczonych na szkolenie jest znacznie mniejszy;
- realna szansa na uzyskanie dofinansowania organizacji kursu ze środków UE czy też innych instytucji państwowych - możliwe mniejsze koszty kursu dla uczestników;
- stworzenie dodatkowego źródła dochodu dla jednostek lokalnych poprzez wynajęcie sal do prowadzenia zajęć online oraz możliwość zatrudnienia osoby ze środowiska lokalnego do obsługi informatycznej zajęć.

Tak jak formy doskonalenia zawodowego dla TP z Małopolski omówione we wcześniejszej części artykułu, tak i ta koncepcja kursu ma pewne (potencjalne) wady, wśród których należałoby wymienić:

- nieznaną koszt kursu z racji nieznaności pewnych źródeł jego finansowania;
- konieczność zgłoszenia się odpowiedniej liczby uczestników w danych grupach językowych w celu zapewnienia rozpoczęcia kursu semestralnego i jego rentowności;
- konieczność rozpropagowania nowej formy doskonalenia wśród TP i wyrobienie dobrej renomy rynkowej kursu, zapewniającej konkurencyjność wśród dostępnych ofert szkoleń;
- stworzenie zespołu odpowiedzialnego za etap planowania projektu, nawiązania współpracy m.in. z ekspertami dziedzinowymi i TP oraz etap wdrożenia i bieżącej realizacji projektu;

---

¹⁵ Przykładowo pliki Google docs umieszczone na wirtualnym dysku Google.

- konieczność dojazdu przez TP do jednostek nieznacznie oddalonych od ich miejsc zamieszkania, w których odbywać się będą łączenia z jednostką w Krakowie;
- konieczność przyzwyczajania się prowadzącego do zupełnie innych warunków pracy z grupą – uczestnicy dostępni są online, nie w sali zajęciowej, co wymusza dostosowanie sposobu prowadzenia zajęć do tych realiów oraz stosowanie pomocy dydaktycznych w większości w formie online;
- w zindywidualizowanych przypadkach możliwa mniejsza śmiałość uczestników do zadawania pytań z obawy przed publicznym okazaniem swojej niewiedzy;
- ryzyko wystąpienia problemów technicznych, np. brak połączenia z Internetem, inne problemy techniczne po stronie prowadzącego lub uczestników.

Podsumowanie

Doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez TP warto rozpatrywać nie tylko w świetle obowiązujących przepisów prawnych, jako przykry obowiązek TP, lecz przede wszystkim traktować je jako możliwość ciągłego poszerzania posiadanej wiedzy dziedzinowej i podnoszenia posiadanej kompetencji tłumaczeniowej, a tym samym również jakości świadczonych usług¹⁶. Przy uwzględnieniu dzisiejszych możliwości technologicznych doskonalenie zawodowe wcale nie musi przybierać tradycyjnej formy, wiązać się z koniecznością odbywania dalekich podróży, rezerwowania noclegów i dużego obciążania budżetu TP. Na alternatywę dla tradycyjnych form doskonalenia TP w postaci e-learningu zwracał już uwagę Kubacki, pisząc:

Problem szkolenia tłumaczy, zwłaszcza języków rzadkich, jest możliwy do rozwiązania w drodze coraz bardziej popularnego w Polsce e-learningu. Osoby prowadzące szkolenia mogą wysłać pocztą elektroniczną teksty do przetłumaczenia, a ich uczestnicy – po przetłumaczeniu – odeślą je, po czym otrzymają poprawne translatable, uzupełnione komentarzem językowym i merytorycznym wykładowcy (Kubacki 2012: 289).

---

¹⁶ Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród TP dotyczącego chęci wzięcia udziału w formie doskonalenia zawodowego w postaci studiów podyplomowych z zakresu tłumaczeń prawniczych wraz z oceną ich przydatności dla praktyki zawodowej odnaleźć można w publikacji z 2016 r. (Sekuła 2016: 105–106).

Po dokonaniu porównania ofert doskonalenia zawodowego dla TP z Małopolski należy stwierdzić, że korzystną dla nich formą doskonalenia zawodowego (także coraz lepiej się rozwijającą) są webinaria. Ich zróżnicowany zakres tematyczny i stopień specjalistyczności odpowiadają oczekiwaniom tłumaczy przysięgłych wobec form doskonalenia. Stwierdzenia tego nie można odnieść do studiów podyplomowych jako formy doskonalenia TP. Badania przeprowadzone w 2016 roku dotyczące kształtowania programów studiów podyplomowych uwidaczniają, że programy studiów wymagają zmian pod kątem kształcenia *stricte* tłumaczy przysięgłych, a nie ogólnie tłumacza tekstów specjalistycznych¹⁷. Postępująca cyfryzacja wielu obszarów życia codziennego coraz bardziej wkracza także do form organizacji kursów i szkoleń, dając wielu TP realną szansę na wzięcie udziału w formie doskonalenia, oferując wiele pozytywnych aspektów wzięcia udziału właśnie w kursie online. Z tego też względu wydaje się, że dobrze zaplanowany przez organizatorów i rzetelnie przeprowadzony przez prowadzących kurs online na bazie zajęć prowadzonych w ramach MChE miałby szansę na spotkanie się z pozytywnym odzewem ze strony TP. Na etap stworzenia pilotażu kursu jako późniejszego projektu długoterminowego i wyklarowanie się jego optymalnej formy na pewno poświęcić trzeba dużo czasu i pracy, ale powodzenie formy pilotażowej mogłoby otworzyć kolejny rozdział w doksztalcaniu się TP i kształceniu kandydatów na TP nie tylko w Małopolsce, lecz także w całym kraju poprzez stworzenie analogicznych kursów na bazie sprawdzonej koncepcji z Małopolski.

Literatura

- Biuletyn LST, <http://www.lst-lublin.org.pl/index.php/310-nowy-numer-biuletynu-lst> (dostęp: 30.04.2019).
- Biuletyn TEPIS, <http://tepis.org.pl/category/biuletyny-tepis> (dostęp: 17.04.2019).
- Cieślik B., Laska L., Rojewski M. (red.), 2014, Egzamin na tłumacza przysięgłego. Komentarz, teksty egzaminacyjne, dokumenty, wyd. 2, Warszawa.
- Dostatni G., 2005, Komentarz do ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, Warszawa.

---

¹⁷ Więcej na temat programów studiów podyplomowych i zmian potrzebnych w ich tworzeniu w artykule z 2016 r. (Sekuła 2016: 107).

- Informacje o studiach podyplomowych organizowanych przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, http://spktpuam.home.amu.edu.pl/index.php?info=o_studiach (dostęp: 30.04.2019).
- Informacje o studiach podyplomowych organizowanych przez Wyższą Szkołę Europejską w Krakowie, <http://www.podyplomowe.wse.krakow.pl/tlumaczenie-przysiegle-i-specjali> styczniowe (dostęp: 30.04.2019).
- Informacje o studiach podyplomowych organizowanych przez Katedrę UNESCO do Badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową, <http://www.przeklad.filg.uj.edu.pl/dydaktyka/studia-podyplomowe-dla-tlumaczy-tlumaczenia-uwierzytelnione-i-srodowi-skowe> (dostęp: 30.04.2019).
- Kubacki A., 2012, *Tłumaczenie poświadczone. Status, kształcenie, warsztat i odpowiedzialność tłumacza przysięgłego*, Warszawa.
- Kubacki A., Iluk J., 2014, *Jak sporządzać tłumaczenia poświadczone dokumentów? Przekłady tekstów z wyboru polskich i niemieckich dokumentów do ćwiczeń translacyjnych z komentarzem. Wie fertigt man beglaubigte Übersetzungen von Urkunden an? Kommentierte Übersetzungen zu den Texten aus der Auswahl polnischer und Deutscher Dokumente für Translationsübungen*, Chrzanów.
- Lista tłumaczy przysięgłych, <https://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/tlumacze-przysiegli/lista-tlumaczy-przysieglych/search,4.html?Reg=6&Language=2> (dostęp: 17.04.2019).
- Oferta internetowego rocznego kursu prawa i tłumaczeń prawniczych, <https://textem.com.pl/produkt/internetowy-roczny-kurs-prawa-i-tlumaczen-prawniczych-edycja-2019-de/> (dostęp: 30.04.2019).
- Sekuła J., 2016, *Kształcenie zawodowych kompetencji tłumaczy tekstów prawnych i prawniczych w ramach studiów podyplomowych*, „Comparative Legilinguistics”, 25, s. 95-108.
- Strona internetowa Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS, <http://tepis.org.pl/> (dostęp: 17.04.2019).
- Strona internetowa Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich, <http://www.stp.org.pl/> (dostęp: 17.04.2019).
- Strona internetowa Bałtyckiego Stowarzyszenia Tłumaczy, <http://bst.org.pl/> (dostęp: 17.04.2019).
- Strona internetowa projektu Małopolska Chmura Edukacyjna - nowy model nauczania, <https://e-chmura.malopolska.pl/index.php/o-projekcie> (dostęp: 30.04.2019).
- Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2004 r., Nr 273, poz. 2702),

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20042732702/U/D20042702Lj.pdf> (dostęp: 10.01.2016).

Małopolska Educational Cloud as a non(optimal) form of professional development of sworn translators in Małopolska

Summary

The first part of the article undertakes topics related to sworn translators' (TP) statutory obligation to improve professional qualifications, and forms of fulfilment of this obligation. Next, a summary of available forms of professional development for sworn translators in the Małopolska region was presented and the advantages and disadvantages of each of them were detailed. In the further part of the article, a short description of the project 'Małopolska Educational Cloud - new teaching model' was made (MChE) with considerations regarding the possibility of organising a form of CPH training for sworn translators based on *online* classes as part of the MChE. What is more, this part presents the concept of a semester course for sworn translators from Małopolska, aimed to improve their competences in the field of preparing certified translations. The final part of the article presents the advantages and disadvantages of the proposed form of development, taking into account the already discussed professional development offers for sworn translators from the Małopolska Voivodeship.

Keywords: sworn translator, professional development, Małopolska, course, Małopolska Educational Cloud, information technologies in education

